

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulev. Regele Ferdinand 4/22.
(Józsei főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Éves: évre — —	1080 Let
Fél évre — —	540 Let
Negyed évre — —	270 Let
Havonta — —	90 Let
Hirdetések díjszabás szerint.	

EGYES SZÁM ÁRA —	5 Let
VASÁRNAP — — —	6 Let

Bucurestiben 50 banival több

Értsük meg egymást

Nagy feltűnést keltett és kellemes hatást váltott ki egész Erdélyben az a cikk, amely az Aradi Közlöny legutóbbi számában látott napvilágot és amely a nagynevű magyar publicista: dr. Szabó László a Pesti Napló főmunkatársának tollából eredt. Legalább oly nagyarányú rezonanciát okozott itt Romániában ez a bátor, érces hangú írás, mint Budapesten, ahol egészen újszerű ez a hang ez az önbeismerésszámba menő, őszinte, férfias vállalomás, a jóindulatu hibákat helyvénőfólni akaró szándék.

Ez az a hang, amire már régen vártunk és ez az a hang, amire oly nagy szükség volt már. És érdekes véletlen, vagy talán — ki tudja? — nem is véletlen, hogy ugyanakkor Mironescu külügyminiszter ugyanezt a hangot üti meg Gemben az Aradi Közlöny tudósítója előtt. Ez a két vélemény és óhajmegnyilvánulás, amelyek közül egyik Románia külügyminiszterének ajkáról hangzott, a másik pedig az egyik legnagyobb budapesti napilap redakciójában íródott le, jelentőségteljes valami. Lényeges különösen az utóbbi, mert aki ismeri a magyarországi viszonyokat és az ottani atmoszférát, az tudja jól hogy e cikk mögött nem csupán egy ember józan és okos megfontolása áll, hanem sokkal több. Ez egy komoly, nagy áramlatnak megnyilvánulása is egyszerűsággal. Egy áramlaté, amely most dr. Szabó László tollán át a nyilvánosság elé lépett.

Ha valak', úgy az erdélyi magyarság tudja és érzi, mennyire halaszthatatlan már, hogy ez a két ország: Románia és Magyarország jó és baráti viszonyba kerüljön egymással. Mert, hogy a két nép, a román meg a magyar meg tud békésen élni egymás mellett, anélkül, hogy bárminemű ellenszenv lenne közöttük, arra a legjobb példa Erdély. A kisebbségek elnyomását és számos sérelmüket nem a román nép idézi elő. Amihogy a román parasztnak eszé ágában sincs elnyomni magyar paraszttársát, a román iparos együtt szenved a magyar iparossal, kereskedő a kereskedővel és nem hiszik, hogy akadna román nemzeti-ségi munkás, aki averzióval viseltetne munkástársa iránt, mivel az történetesen magyar-nak született. A mi sok bajunk egészen más-honnan ered, tudjuk jól és tudja ugyilátszik Mironescu külügyminiszter is. Azért vélekedett olyképp, hogy először is a kisebbségek ügyét kell emberségesre rendezni. A mi bajaink azoktól a rövidlátó nagyságoktól erednek, akiknek a hatalom magaslatán nem bővült, hanem szűkült látóköriük és mindenáron elenséget akarnak látni bennünk, kiket saját népiük jó barátoknak, jó szomszédoknak ismert évszázadok óta.

Egy lépés itt, egy lépés ott, a határon túlról, ennyi meg is történt már. És valószínű, hogy az első lépéseket fogja követni majd a többi is. És így kialakul majd az ut és elkövetkezik egy pont, ahol ez a két ország egymásra talál, a két ökölbe szorított kéz kisimul és a két tenyér egymáshoz ér. Mert azt már látják a határon innen és túl, hogy annak, ami most van, nincs semmi értelme. Abból csak kába származik úgy az egyiknek, mint a másiknak.

Minden szülő beirathatja gyermekét az aradi katolikus elemi iskolába.

A közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy a már más intézetbe lépett tanuló is beiratkozhassek az új magyar iskolába.

(Arad, szeptember 17.) Ma olyan rendelet érkezett Aradra a közoktatásügyi miniszteriumból, amely általános megelégedést és örömet keltett Arad magyarsága körében. Mint az Aradi Közlöny megírta, a kormány engedélyt adott arra, hogy Aradon római katolikus elemi fiúiskola nyíljon meg. Mire azonban az erre vonatkozó engedély megérkezett, a szülők nagyrésze már más iskolákba íratta gyermekeit, aghogy a kormányrendelet elkésztnek bizonyult.

Pacha Ágoston püspöki kormányzó valamint a Magyar Párt parlamenti csoportja erre újabb intervencióval keresték fel a közoktatásügyi miniszteriumot. Az intervenció eredményesnek bi-

zonyult, amennyiben ma rendelet érkezett az aradi tanfelügyelőségre Caliani közoktatásügyi vezénfelügyelőtől. A rendelet közli, hogy

a miniszterium megengedi azoknak a római katolikus vallású tanulóknak, akik időközben állami iskolákba iratkoztak be, hogy onnan ki-lépienek és beiratkozzanak a most engedélyezett katolikus iskolába.

A rendelet nyomán most már nincs akadályának, hogy a magyar szülők az új magyar iskolába irassák gyermekeiket. A közoktatásügyi miniszterium koncilians szellemű rendelkezése általános örömet keltett az érdekelt szülők körében.

A nankingi kormány meg akarja szüntetni az egyes államok területenkivüliségét.

Wang külügyminiszter jegyzéke. — A francia és belga követek tiltakozása három ferencrendi szerzetes meggyilkolása miatt.

Nankingból jelentik: A nacionalista kormány a mai napon érdekes hivatalos nyilatkozatot tett közzé. Ebben közli hogy a kormány továbbra is folytatja a harcot, hogy az egyes államoknak Kínában lévő területenkivülisége megszűnjön. Az állam területén belül egyetlen idegen alattvaló sem élvezhet az állam szuverénitását sértő jogot és ezért Kína eme követelése helytálló, Wang külügyminiszter egyébként ma jegyzéket nyújtott át a francia angol, japán és amerikai követeknek, a melyben felszólítja az államokat, hogy mondjanak le önként a területenkivüliségről és ha ez december 31-ig nem történik meg, a kormány kénytelen lesz más eszközökhöz nyulni. Közli a jegyzék, hogy a

kormány kiáltványt ad ki, amelyben január elsejétől érvényteleníti az összes államoknak megadott exterritoriális jogokat, amely Kína szuverénitását sértik. Értesítette a külügyminiszter az érdekelt államokat, hogy a svájci büntetőjog mintájára új kínai büntetőjogot szándékoznak létesíteni és ebből a célból annak idején több külföldi szakértőt akarnak meghívni.

Sanghaiból jelentik: A francia és belga követek tiltakozó jegyzéket nyújtottak át a nankingi kormánynak, mert Kínában három ferencrendi barátot meggyilkoltak. A missziók védelmére egy francia hadihajó indult el Kína felé.

Holnap a védő beszél a Tuka-perben.

Az ügyész ma befejezte vádbeszédét és szigorú büntetést kért Tuka fejére. Hlinka szerint a Tuka-per a szlovák protestánsok akciója a szlovák katolikusok ellen.

Pozsonyból jelentik: Ma reggel a Tuka-per tárgyalásán az ügyész tovább folytatta vádbeszédét. Részletesen foglalkozott Tuka tevékenységével és rámutatott arra, hogy Tuka jogtalanul nevezi magát a szlovák néppárt martírjának, mert sohasem tett semmit a szlovák nemzetért. A lelkében mindig magyar volt és az is maradt. Az ügyész hangoztatta, hogy Tuka nemcsak összeesküvő volt, aki az állam biztonsága ellen tört, hanem kém is és szigorú büntetést kér a vádlottra. A vádbeszéd végeztével az elnök a tárgyalást berekesztette. Holnap dr. Galla védő mondja el védőbeszédét.

Az osztrák lapok vezető helyen foglalkoznak a Tuka-per utolsó fázisával. Irják, hogy ennek a pernek a vádlottja tulajdonképpen nem is Tuka, hanem Magyarország. Azok a vádak, amelyek Tuka ellen hangzanak el, Magyarországot gyanúsítják aaptalanul.

Prágából jelentik: Hlinka hétfőn reggel Prágába érkezett és hosszú tárgyalásokat folytatott a miniszterelnökkel, valamint Bradács képviselővel, a politikai nyolcas bizottság elnökével. A tárgyalás eredményeként a nyolcas bizottság mai ülésén részt vett a szlovák néppárt képviselője is, aki terjedelmes

memorandumot nyújtott be, amelyben vizsgálatot kér a Tuka-perben tapasztalt sajtóvisz-szaélésekkel kapcsolatban. Kimutatta, hogy különösen a cseh sajtó rosszindulatulag, hibás beállításban informálta a közvéleményt. A prágai hírlapírók kérdést intéztek Hlinkához, hogy megfelel-e a valóságnak az a nyilatkozat, amelyet egy müncheni lap adott szája-ba. A nyilatkozat szerint Hlinka kijelentette, hogy a szlovák autonómia egyenértékű a dualizmussal. Hlinka kijelentette, hogy a nyilatkozat megfelel a valóságnak és nem változott meg a véleménye erről a kérdéstről. A Tuka-perről így nyilatkozott:

— Ez a per nem egyéb, mint a szlovák protestánsok komplottja a szlovák katolikusok ellen. A végső konzekvenciákat csak az ítélet elhangzása után fogom levonni. Attól függ minden, hogy igazságosan, vagy az igazság elcsavarásával mondják-e ki az ítéletet. A szlovák néppárt a szeptember 28-iki kongresszusán dönt, hogy milyen álláspontot foglal el a Tuka-ítélettel szemben. Annait kijelenthetek, hogy a párt nagyon sokat nyert ezzel a pörrel. A legközelebbi választásokon legalább százezerrel több szavazatra számíthatunk, mint legutóbb.

Két aradmegyei csendőrmester a vádlottak padján.

Egy évi börtönre ítélték Sebes község rómét. — A halmágyi őrmester választáskor véresre vert egy diákosportot: tíz napi elzárással büntették.

(Arad, szeptember 17.) Két csendőrmester is ült ma a vádlottak padján az aradi törvényszék Orezeanu—Seracu-tanácsa előtt. Belen Gavril volt sebesi csendőrmestert különböző visszaélésekkel, lopással, zsarolással és megvesztegetéssel, Bratianu Vasile halmágyi csendőrmestert pedig hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolta az ügyészség. Először Belen ügyét tárgyalta le a törvényszék. Belen ellen számos feljelentés érkezett, mert állandóan zsarolta a község lakosait. — Carpaciú cigánytól 28.000 lejt, Tuntulica Alexandrutól pedig 5000 lejt zsarolt ki és csak akkor engedte őket szabadon, amikor ezt a pénzt lefizették. Ezenkívül még gyűrűlopással is vádolták. A csendőrségen jegyzelmi eljárás indult ellene a feljelentések alapján és elbocsátották a csendőrség kötelékéből.

A mai tárgyaláson felvonták a tanúk kik szomorú képét festették annak a rémuralomnak, amit az őrmester Belen, községében teremtett. Mindenkit megzsarolt, mindenkitől pénzt csalt ki és ártatlan embereket tartóztatott le csak azért, hogy szabadulásukért fizessenek. A törvényszék Mandru Nicolaj főügyész vádbeszéde és a vádlott felszólalása után büntetésnek mondta ki és ezért egy évi börtönre, valamint politikai jogainak három évi elvesztésére ítélte.

Bratianu Vasile halmágyi csendőrmester ellen azért emelt vádat az ügyészség, mert 1926-ban a választások idején néhány diákból álló csoportot Halmágyon kardjával véresre vert. A vádlott tagadta a terhére rótt büncselekmény elkövetését. Dr. Cotiuiu Romul védőbeszédében rámutatott arra, hogy nem követhetett el a vádlott hivatalos hatalommal való visszaélést, mert a választási körzeten belül csendőr nem tartózkodhat, s miután ez a körzeten belül történt, ott nem mint szolgálatban levő hatósági közeg tartózkodott. Legfeljebb csak súlyos testi sértésért lehetne felelősségre

vonní, de ez a része az ügynek amnesztia alá esik. A törvényszék ezután ítélethozatalra vomílt vissza, majd rövid tanácskozás után kihirdették a határozatot, amely szerint Bratianu büntetésnek mondta ki a törvényszék hivatalos hatalommal való visszaélés vétségében s ezért tíz napi elzárásra ítélte. Miután úgy az ügyész, mint a védő nem felebbezték, az ítélet jogerős.

Ujabb autobus-koncessziókat kérnek a megyétől.

A permanens-bizottság a kérelmet véleményezve küldi fel a minisztériumhoz.

(Arad, szeptember 17.) A megyei permanens-bizottság ma egész sereg autobus-koncessziót kérő headványt tárgyalta le. Miután, — mint az Aradi Közlöny megírta — a koncessziókat a minisztérium adja ki, a megye vezetősége csak a véleményezést beszolette meg a mai ülésen.

Dronca Demeter Buteni—Menyháza és Buteni—Sebis között kért engedélyt s a permanens-bizottság elhatározta, hogy kedvezően véleményezi, a megye számára 600 lej havi bért követelve. Popescu Valéria Arad—Curtici—Macea—Sanmartin közötti vonalra kért koncessziót, a megye azonban elutasító véleményezést adott. Otsinio Erzsébet Peregu mic—Peregul mare—Arad között kért engedélyt, a megye 1000 lej havi bér mellett véleményezi a megadást. Wertmann József Apateu—Arad vonalat kérte, elutasító véleményt adtak. Tudor Sándor Halmágy község és Halmágy állomás között akar közlekedni, a mit kedvező véleményezéssel terjesztenek fel a minisztériumba. Molnar Ferenc Felsősimánd Csatarj Sándor Peregul mic, Must Sándor Vanatori, Olari Péter Halmágy, arra

kértek engedélyt, hogy alkalmi közlekedést folytassanak autobuszaikkal. A megye ezeket a kérvényeket is kedvezően véleményezte.

December elsejére elkészül a város költségvetése.

Kettővel csökkentik az Interimár-bizottság tagjainak számát. — A magyar tagok bentmaradnak a bizottságban.

(Arad, szeptember 17.) A mai napon rendelet érkezett a belügyminisztériumból az aradi városházára, Arad jövő évi költségvetése ügyében. A minisztérium a rendeletben felszólítja a várost, készítse elő december 1-re a jövő esztendői költségvetést. A rendelet alapján az Interimár-bizottság már a közel napokban foglalkozni fog a költségvetéssel, úgy, hogy Aradnak a jövő esztendőben már az év elején lesz költségvetése, nem pedig, mint évek óta, amikor a város legjobb esetben szeptemberben kapta vissza a minisztériumból költségvetését, amiáltal számos munkálat maradt el.

Beható tanácskozások folynak az új Interimár-bizottságra vonatkozólag is. Az új közigazgatási törvény értelmében a jelenlegi Interimár-bizottság tagjainak számát kettővel csökkenteni kell és a prefekturára már megérkezett a belügyminisztérium rendelete, amely szerint a közeli napokban kell felterjeszteni az új bizottság névsorát. A bizottság tagjaiban — információink szerint — semmiféle változás nem áll be, csupán a tagok számát csökkentik kettővel. Ez a bizottság fogja vezetni a novemberi községi választást. Illetékes helyen egyelőre semmiféle információt nem adnak arravatkozólag, kik azok a tagok, akik az új bizottságban már nem foglalnak helyet. Annyi bizonyosra vehető azonban, hogy a magyar tagok megmaradnak.

TARCA.

A negyvenéves fiatalember.

—ta: Lukács László.

— Lola, Kérem... izé...

— No, mondja már ki — biztatta a leány...

Őszi Kálmán misztikus ábrákat rajzolt a kavicsban ezüstfogantus sétatálcájával. Lola, az asszonyleány keményen egyenesedett ki mellette. Selyemharisnyás lábait plasztikusan feszíttek egymáshoz, vastag husos ajkait főlényesen szoritotta össze és szeméből az érett asszonyok megértő lobogása tűzött a férfibe.

— Csak azt akarom mondani, hogy —

Lola felkacagott:

— Tudom barátom — csapott bele a megkezdett mondatba. — Tudom. Megértő lélek vagyok. Az akarja mondani, hogy volt olyan kegyes és megkivánt.

— Ugy — körülbelül.

— Nagyon kedves. Őszi ur. Igazán szép magótól. Egészen meghatódtam. Nem is tudom e pillanatban, hogy sajátmagamnak gratuláljak-e chez a nagy szerencséhez.

A férfi felhuzta a szemöldökeit. Komoly hangon mondotta:

— Ne gonyolódjék, gyermekem. Maga Isten bizony, hártalanul tetszik nekem...

Lola egy pillanatra elcsendesedett, aztán tekintetét belevésztette a szebeléző fa pohos derekába, amely mint a tapasztalt nagyapó terheléyesen terpeszkedett szét a park tarkaságában. Maláji rézbarnára strandolt kariatit összekulcsolta a nyaka mögött, fiatal mellei izmosan feszültek a piros selyemhez, lábait hanyagul lóbálta.

— Nézze, Kálmán apám, — mondotta a világ legnagyobb komolyságával, — mikor születtem, maga az érettségi vizsgára készült. Mikor engem járnai tanítottak, maga egy negyvenéves elvált asszonynak udvarolt s bizo-

nyára a legnagyobb sikerrel. — Aztán én is felcserepedtem... nagylány lettem és maga fiatalember maradt. Fiatalember maradt és egy szép augusztusi estén megkivánt engem, mint a kipirosodott almát a fán... Hát nem bánom... izé... jó. Nincs abban semmi. Megkivánt. Ez a mi sorsunk, asszonyoknak, hogy megkivánjanak. És nem is a legrosszabb sors... De...

— De...? — csapta fel a fejét a férfi.

— De... nem leszek a szeretője. Ellenben adok magának egy baráti tanácsot... Kálmán apám, vegye feleségül Lolát...

Őszi Kálmán tapasztalt hátán keresztülütött a hideg. Fogai vacogni kezdtek, hogy egy pillanat múlva a trónus minden forrósága zuhogjon az arcába. Félszemmel magába itta a padon melletteülő jelenséget, a korán kinyitott asszonyrőzsát amely tüzes kacérsággal hívta az új világ felé. A férfi tekintete előtt összefolyt a park zöldege-tarkasága, a hosszú fűtű gyeptől pajkos koboldok visongattak, aranvszárnyu lepkek kergették egymást és Lola a kja női-nőtt az ég felé, színezüst trónuson ülő királynő vált formája és kezében az ezeregyéjszakák csodavesszejét szorongatta...

Őszi Kálmán megadta magát: — Igaza van Lola hát persze... feleségül veszem, drága Lola...

A gyors dühörögve száguldott a szeptemberi esteben. A kalauz diszkrét mosollyal szalutált, zsebre vágta a kapott pénzt, aztán lezárta a pulva plüssdiványos fiúját, amelyet beillatosított az asszony parfümjé.

Őszi Kálmán végighuzta az ujjait szürkülő halántékán. Lola pedig ruganyos lendülettel telepedett le melléje.

A férfin egyszerre erőt vett a fáradtság. A nap kiszedte aglegényi kényelméből. Anya könyvvezető. Pap. Frakk. Vendégek serege. Gratulációk. Könyvező örömszülők. A kép szédületes kaleidoszkópként forgott körötte. Valami banális közhelyet kellene most mondani — erőlködött gondolataiban.

— Szép volt, ugy-e Lola? — suttogta aztán.

Lola intett a fejével. Majd kacéran tette hozzá:

— És most?

— Most? — Őszi Kálmán boldog mosollyal nyult a felesége kezét után. — Most — utazunk. Egy óra múlva kiszállunk a kisváros csendes állomásán s az autó beröpit bennünket a szerelem fészkebe...

Lola mint a meleg macska, odasimult az urához. Aztán együtt hallgatták a vonat kerekének ütemes zörgését. Melegség omlott el a férfin. Fehér galambszárnyak csukódtak a szemére. Bosszankodni kezdett. Egyre erősebben nyomódott reá a fáradtság. Szétnyújtózkodott aztán amint érezni kezdte, hogy a kimerülés vaskarmái szoritják a halántékát, félelmében számolni kezdte a kerekék ütődését:

— Egy — kettő — három — négy...

Megtörülte a szemét. Világosság csanta meg. Lassan az agyára üledtek a lét gondolatai: Én vagyok. Őszi Kálmán: Negyvenéves Főkönyvelő. Lakom: Füzfa-uca 63. Első emelet. Tessék csejnetni... Felébredt: Izé... én megházasodtam!

— Lola — Lola — hangozódott ki száján a gondolat...

Kinyitotta a szemét. A kupé üres volt. Az ablakon beszűrődött a reggel világa. Fel-pattanította az ajtót. Kitekintett. A kalauz köszöntése fogadta:

— Jó reggelt...

— Igen — mondotta eszelősen — kerem nem látja a felsőemelt?

A kalauz megértőleg intett.

— Hogyne! — felelte könnyedén. — A nagyságos asszony még az éjszaka kiszállt. Bőrbüdielt én segitettem le. A nagyságos asszony husz koronát adott át nekem, hogy álljak az ajtó előtt és ne eresszek be senkitse a kupeba. — hogy Ön iól kialudhassa magát.

Megindult a vizsgálat a brádi zavargások ügyében.

A Clujról delegált sziguranca-inspektor megkezdte a kihallgatásokat. — Brádiak nem vettek részt a tüntetésben. — A sortűzek borzalmas hatást váltottak ki a tömegből.

Allítólag az ottani főbíró és a jegyző akart Brádból ismét falut csinálni.

(Az Aradi Közlöny brádi tudósítójának telefonjelentése.) Egyedül az Aradi Közlöny számolt be ma arról az országos szenzációt keltő eseményről, amely Brád uccáin zajlott le. Az agitátorok által felizgatott, falusiakból álló tömeg tiltakozott Brádnak várossá való emelése ellen. A tömeg megostromolta a rendőrség épületét, mire a rendőrök ötször egymásután a levegőbe lőttek. A szalvék hatása alatt percek alatt megtisztult Brád főuccája a tüntetőktől. A szombati izgalmas nap után ma már teljes a nyugalom Brádon és a város lakossága érdeklődve várja a vizsgálat eredményét.

A vizsgálatot az ügyben a kolozsvári sziguranca egyik inspektora vezeti, aki ma leérkezett Brádra és megkezdte a kihallgatásokat. Mint ismeretes, a város élén álló interim-bizottságot a szombati zavargásokkal kapcsolatban felfüggesztették, mivel alapos a gyanú, hogy annak elnöke, Gradina jegyző volt egyik főrendezője a népgyűlésnek, amely csak nem véres lázadásra fajult. Gradina jegyzőn

kivül hír szerint Nistor főszolgabíró a másik főmozgatója annak az akciónak, amely Brádból községet akar ismét csinálni.

Ma már meg lehet állapítani, hogy a tüntetésben és a rendőrség elleni ostromban csaknem kizárólag a falvakból becsődített parasztok vettek részt, akikkel bejöttek a választási kortések is. A benszüllött brádiak nem vettek részt a tüntetésben, mivel a brádi lakosság jól tudja, hogy semmivel sem fizet több adót, mint a környező falvak lakosai, tehát Brád város jellege nem az ő adófilizsereiken alapul. Így aztán a falusi kortések izgató, beszédei nem nagyon érintették a brádiakat, annál kevésbé, mivel a népgyűlésen a brádiak csak igen kis számban voltak jelen. A zavargások különben igen különös jelenetek között értek véget. A levegőbe leadott sortűzek után a tüntető parasztokat páni félelem fogta el és hanyatt-homlok menekültek amerre tudtak. Sokan a házak nyitva levő ablakain beugráltak a lakószobába és az ebédlőkön meg halószobákon át menekültek ki a városból.

Évekig rágódnak egyes problémákon a népszövetségi bizottságok — eredmény nélkül

„Mi lesz uraim, ha ez a kérdés egyszer válságossá válik?” — A gyermekkérdés, amely hét év óta vár megoldásra — hiába. — Hogyan „dolgoznak” a bizottságok Genfben?

— Az Aradi Közlöny Genfben küldött munkatársától. —

(Genf, szeptember 17.) Most, amidőn a Népszövetség elhalasztotta néhány napra üléseit, hogy helyet adjon a bizottságok munkálatainak, csak most látjuk igazán, hogy mennyire távol áll a megoldás lehetőségétől mind az, amit a nagy üléseken az államok képviselői olyan nagy frazeológiával hangoztattak. Sajnálattal kell tapasztalnunk, hogy a bizottsági üléseken a legkihívatóbb antagonizmus van ép amaz államok között, amelyek megbízottjai a nagy nyilvánosság előtt folytonosan ölegették egymást.

Különösen vonatkozik ez a gazdasági kérdésekre.

Briand szavai: „Csináljuk meg az európai államok gazdasági szövetségét” még melegen vibrálnak a közönség fülében, azonban a bizottságokban a legkihívatóbb módon rágódnak egy rádió jelentésen, egy bizonyos foku vasúti kedvezmény biztosításán s különösen az utlevelek vizumkötelezettségének megszüntetésén.

Esztendők óta dolgozik a harmadik bizottság egy olyan tervezeten, amely egyszer már végkép rendezze a drótnélküli táviró nemzetközi helyzetét s még a mai napig csak a próbálgatás stádiumában van az egész projektum. Motta svájci köztársasági elnök, Svájc képviselője nagyon hevesen támadta a bizottság tagjait emiatt a lassúság miatt, keccsen megkérdezve tőlük:

— Mi lesz uraim, ha ez a kérdés egyszer válságossá válik s a világ számon kéri önöktől ezt a halogatást?!

A gyermekvédő bizottságokban még ennél is súlyosabb esetek fordulnak elő. Belgium képviselője kijelentette például, hogy akkor, amidőn ez a bizottság nyolc albizottságra osztott, amidőn külön szakértők kezelik a különféle gyermekkérdéseket, amidőn az államok már odajutottak, hogy pénzügyileg is rendezni öhajjták legalább a lehetőség szerint a gyermeknevelés ügyét, akkor nem lehet egyszerűen a világ elé állani a szörnyű igazsággal, hogy hét esztendő óta ez a bizottság még csak nem is foglalkozott komolyabb formában a kérdéssel.

Tudniillik ettől a bizottságtól várják a kü-

lönöző gyermekvédelmi kérdések megoldását. A gyermekek munkáltatási ügye; a leánygyermek védelme; a törvénytelen gyermekek védelme és elhelyezése s lehetőleg törvényesítése, a törvénytelen gyermekek nagykorúsítása, házastása, azután a háború által szerencsétlenné lett gyermekek helyzete, az árvák, a beteg, a néma, a vak gyermekek, mind olyan kérdések amelyek hét év óta vannak szőnyegen a bizottság előtt s amelyek még sem jutottak a komolyabb tanulmányozás stádiumába.

Ilyen körülmények között elképzelhető, hogy még sok olyan kérdés fog sokáig szenvedni, amíg a Népszövetség bizottságaitól fog függeni azok gyakorlati megoldása.

Egy vigasztaló van ebben a helyzetben: ha már nem csinálunk valami jót, nem csinálunk sok rosszat. Az, hogy sok pénzbe kerül?... Istenem, ez úgy is olyan pénz, amit az ördögnek szánt az ember.

Doktor Stervius.

Amerikának és Angliának nem kellene a tengeralattjárók.

Londonból jelentik: Az angol-amerikai flottaegyezmény kapcsán komoly formában felmerült az a hír, hogy abban az esetben, ha

a megegyezés létrejön, akkor mindkét hatalom kizárja a haditengerészetből, illetve a háborúból a tengeralattjárókat.

A határzónában nem szabad robbanó anyagot használni.

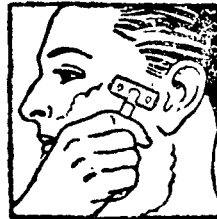
A határtól öt kilométer körzetben nem adható bányakitermelési engedély. — Robbantani csak csendőri ellenőrzés mellett lehet.

(Arad, szeptember 17.) Rendkívül érdekes bányaminiszteri rendelet érkezett ma a határvidékeken levő bányák kitermelése ügyében. A rendelet közli, hogy a határzónákon levő bányákat csak a hadügyminisztérium engedélyével lehet a jövőben kitermelni a következő feltételek mellett:

A határtól számított öt kilométeres körzetben belül semmiféle bányakitermelési engedély nem adható ki. Öttől tíz kilométerig terjedő körzetben megadják az engedélyt, de robbantásokat ezekben a bányákban nem lehet eszközölni. Tíz kilométertől harminc kilomé-

terig terjedő körzetben robbanóanyagok használatát is megengedik, azonban a sziguranca és csendőrség ellenőrzése alatt. A bányaminisztérium az állam biztonsága érdekében felhívja a rendeletben az illetékes hatóságokat, ügyeljének arra, hogy a bányáknak adott robbanóanyagok ne jussanak illetéktelen kezekbe és ne használhassák fel azokat másra, mint rendeltetési céljukra.

A rendelet nyomán dr. Lázár Ágoston alispán körrendeletet küldött az összes községeknek és járásoknak, felszólítva azokat, hajtassák végre a miniszteri utasítás rendelkezéseit.

114

penge-vizsgálat

A Gillette-penge, amelyet Ön a borotválkozásához helyez, 114 vizsgálaton ment keresztül — ezért lehet Ön már előre biztos abban, hogy e pengével kellemesen és gyakran borotválkozhatik.

Gillette

Kiemelték a Némi-tóból Caligula császár egyik gályáját.

Rómából jelentik: Hetek óta folynak az ásatások a Némi tó partján, ahol Antonelli egyetemi tanár kutat Caligula császár régi gályái után. Az egyik hajót egészen a felszínre hozták és abban teljesen ép szobrokat, márványlépcsőket, forgatható emelvényt és buterda-bokat találtak. Az egyetemi tanár jelentése szerint Caligula gályái bebizonyítják, hogy a hajóépítés tekintetében az ókori Róma túlszárnyalja a mai kort.

Most folynak a munkálatok a másik galya kielelésére. A professzor jelentésében az új Olaszország dicsőségének mondja az ásatásokat, amelyek ilyen értékes relikviákat hoztak napvilágra. Javaslatot tesz arravonatkozólag, hogy a tó partján építsék fel a múzeumot, amelyben közszemlére helyezik Caligula kétezer esztendőes hajóit. Egy-egy hajó körülbelül hetven méter hosszú és történelmi szempontból megbecsülhetetlen értékű. Az egyetemi tanár kijelentésbe helyezi, hogy október végére kiszabadítja az iszapból a másik gályát is.

Nagy tűz Varsóban.

Ötvenkét ház égett le a lengyel fővárosban.

Varsóból jelentik: Borzalmas tüzvész pusztított a lengyel fővárosban. Néhány gyermek a külvárosban egy nyulketrec alatt szénát gyűjtött össze és azt meggyújtották. A lángok hamar átcsaptak a szomszédos gazdasági épületekre és néhány perc múlva egy egész uccasor lángokban állott. A vízhiány miatt a tűzoltók csak nehezen dolgozhattak és ennek köszönhető, hogy 52 ház leégett, 200 család maradt hajléktalan.

Befejeződtek a beiratások és pótvizsgák az aradi középiskolákban

Nyolcvankét növendék iratkozott be összesen az aradi katolikus gimnáziumba. — Az aradi középiskolák beiratási és pótvizsgaeredményei.

(Arad, szeptember 17.) Ma fejeződtek be az aradi középiskolákban a beiratások és a pótvizsgák. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste az egyes iskolák igazgató-ságait, ahol a beiratásokra és a pótvizsgákra vonatkozólag az alábbi információkat kapta:

A római katolikus gimnázium első osztályába 18, a másodikba 12, a harmadikba 17, a negyedikbe 12, az ötödikbe 4, a hatodikba 10 és a hetedik osztályba 9 növendék iratkozott be. Pótvizsgára az intézetből 36 növendék jelentkezett és azon csak egyet utasítottak osztályismétlésre.

A beiratások szomorú eredményével kapcsolatban Fischer Aladár igazgató kijelentette, hogy a mai vizsgarendszerek mellett nem is lehet csodálkozni ezen az eredményen. Amióta elvették az intézet nyilvánossági jogát, a növendékek száma 1200-ról 82-re apadt és a csökkenés, sajnó, évről-évre tart.

A „Moise Nicoara“ liceum első osztályába 100, a másodikba 56, a harmadikba 89, a negyedikbe 40, az ötödikbe 45, a hatodikba 52, a hetedikbe 40 növendék iratkozott be. A 112 pótvizsgára jelentkezett növendék közül csak 4 nem felelt meg.

A múlt évvel ellentétben, az idén csak délelőtt lesznek előadások az intézetben.

A kereskedelmi fiiskolában az első osztályba 120, a másodikba 80, a harmadikba 65, a negyedikbe 62 tanulót irtak be. A 74 pótvizsgára utasított közül négynek nem sikerült azt eredményesen letennie.

A fa- és fémipariskola első osztályába 15, a másodikba 27, a harmadikba 28, a negyedikbe 18, az ötödikbe 17 növendék jelentkezett. A pótvizsgán 4 tanuló bukott el 31 jelentkező közül.

A „Josif Vulcan“ fu-gimnázium magyar tagozatának első osztályába 50, a másodikba 40, a harmadikba 36, a román tagozat első osztályába 42, a másodikba 37, a harmadikba 43 növendék jelentkezett. A pótvizsgákon a magyar tagozat a pótvizsgák leggyengébb eredményét produkálta, amennyiben 38 jelentkező közül 11 nem felelt meg. A román tagozat 50 pótvizsgára utasítottja közül 5 bukott el.

Az „Elena Ghiba Birta“ leányliceum első osztályába 95, a másodikba 52, a harmadikba 96, a negyedikbe 23, az ötödikbe 25, a hatodikba 19, a hetedikbe 22 leány iratkozott be. A 94 pótvizsgázó közül 10 nem tudott eredménnyel vizsgálni.

A „Moise Nicoara“ fu-liceumhoz hasonlóan, a tanítás ideje itt is délelőtt lesz.

A leány kereskedelmi iskolában az első osztályba 70 növendék jelentkezett s e miatt felvételi vizsgákat kell tartani, mert — a közoktatásügyi miniszter rendelete szerint — csak 50 növendék iratható be. A második osztályban 40, a harmadikban 25, a negyedikben 35 a beiratkozott növendékek száma. A pótvizsgán 14 jelentkező közül egyet utasítottak osztályismétlésre.

„Maga az a Pan Halipa?...”

A közmunkaügyi miniszter esete a gyulavarsándi gazdával. — Amikor a „régis ismerősök“ találkoznak.

(Arad, szeptember 17.) Két napig tartózkodott Aradon Pan Halipa közmunkaügyi miniszter és e rövid idő teljesen elegendő volt ahhoz, hogy ez a demokratikus érületű miniszter számos személyes hívet is toborozzon magának. Azok, akik beszéltek Pan Halipával, még sokáig fognak visszaemlékezni a szimpatikus miniszterre, akit közvetlensége és szeretetreméltósága tett a kormány egyik legnépszerűbb tagjává. Ezért van az, hogy Pan Halipát nem csak szűkebb pátriájában, Bessarabiában, hanem az egész országban lelkesedéssel ünneplik az emberek, amerre csak megfordul.

Pan Halipa mint a mérnök-kongresszus résztvevője jött Aradra. Vasárnap a miniszter kirándult a megyébe és elment a többiek között Gyulavarsándra is, ahol — ilyen a véletlen — kedves epizód középpontjába került.

A hivatalos aktusok, látogatások bevégezte után Pan Halipa érdeklődéssel tekintette meg a bemutatott üzemeket, de nem elégedett meg azzal, amit a hivatalos program előírt. Amikor a miniszter a gyulavarsándi szivattyutelepet is meg szemlélte, annak a kívánságának adott kifejezést, hogy szeretne egy parasztagazdát látni, meg akarná nézni annak házatáját. A minisztert kívánsága szerint el is vezették egy parasztházba. A ház gazdája, Marguanu Axentie — vasárnap lévén — éppen a templomban volt, amikor a magasrangú vendég a házába érkezett. Elküldtek gyorsan érte, hogy jöjjön haza, mert igen előkelő vendége érkezett. Egy valóságos miniszter.

Meglepődött az üzeneten a gyulavarsándi gazda, igazított is egyet a ruházatán, de azután módosan és tempósan megindult a templomból hazafelé. Már messziről látta, hogy

uri sokadalom van a ház udvarán, meg, hogy a szomszédok is ott álldogálnak a kerítés előtt, büszkélkedve ment hát be portájára. Ott aztán egy érdekes fejű ur elé vitték, akinek bemutatták. Ez volt a miniszter.

A gyulavarsándi gazda csakhamar felalulta marját.

— Maga az a Pan Halipa? — kérdezte a bemutatás után — aki a Cuvantul Moldovenească című lapot szerkesztette, amelyet mi, az 1917-ben orosz fogságba került románok olyan szívesen olvastunk.

— Ugy van barátom — mondotta Pan Halipa.

— Hiszen akkor mi régi ismerősök vagyunk — folytatta még hátrahátról Marguanu.

— Nemesek lapját olvastuk szorgalmasan, hanem számtalanszor levéllel is felkerestük önt, hogy szomorú helyzetünkben tanácsát kérjük.

Ezzel bevezette házába „a régi ismerőst“, ahol egy cifrán díszített lédából előkerültek Pan Halipa levelei. A miniszter a jelenlevőkkel meghatóttan nézegette a sárguló papíron már fakuló sorokat. Ezeket a leveleket egykor valahol a távoli Szibériában megváltásként varták a szomorú sorsu foglyok. Ha megváltást nem is hoztak nekik ezek a levelek, de az elhalványuló reményeket újra felébresztették az elszorult szivekben.

Ezután Pan Halipa Marguanu végig ment az épület minden zsezugán, a padlástól a pincéig, a díszes szobától a csűrüg. Mindenütt elragadtatva csodálta meg a rendet és a tisztaságot, ami Marguanu gazda házatáját díszítette.

A miniszter szemmel láthatólag nagyszerűen érezte magát Marguanu gazdánál, akit az bizonyít legjobban, hogy a tervbe vett egy óra helyett csak háromkor fordult vissza Aradra.

Az érzékeny bucsunál pedig lelkére kötötte Marguanuak, hogy ha Bucurestibe megy, ne felejtse el felkeresni az ő „régis ismerőst“, Pan Halipát.

Fekete János.

KRAUSZ FANNY női divatterme

BUDAPEST, IV., Váci-uca 11/B.

Tisztelettel értesíti a nagyérdemű előkelő hölgyközönséget, hogy párisi modeljei toltettek, köpenyek és kosztümök dus választékban megérkeztek, amelyek megtekintésére van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyeket meghívni.

Irodalom és művészet

Színészek, vigyázat!

Biztosítani lehet a sikert!

Érdekes vállalkozás alakult Berlinben. Egy kiérdemesült klakkfőnök reklámirodát alapított. Valamennyi ismert színésznek felhívást küldött és ebben a prospektusban vázolta vállalatának tulajdonképeni célját. A felhívás többek között a következőket tartalmazza:

„A mi vállalatunk garancia önnek a siker, Premierjén és minden további előadásán diszkrétan tapsvihart idézünk elő a nézőtéren és önt különös ovációban részesítjük. Amikor a kocsijába száll előadás után, a tömeg ünneplni fogja. Egyik alkalmazottunk, egy csinos fiatal leány, a közönség nevében virágcsokrot nyújt át önnek. Gondoskodunk arról, hogy a lapok kellően foglalkozzanak a személyével és méltányolják művészi eredményeit. Mérsékelt árak. Részletfizetési kedvezmény.“

Ha a berlini színészek felkarolják a sokat ígérő új intézményt úgy rövidesen csak nagysikerű színészek fognak szerepelni a berlini színpadokon.

* A vilnai színtársulat Aradon. Nagy érdeklődéssel várják Aradon a világhírű vilnai színtársulat vendégszereplését, amely szombaton veszi kezdetét. A társulat, amely szombaton este Sel An Ski háromfelvonásos tragédiájával, a „Tag und Nacht“-al kezdi meg vendégszereplését, Femesváron oly nagy sikerrel játszik, hogy két nappal meg kellett hosszabbítani a tervezett vendégjátékokat. A vilnai színtársulat vasárnap este Sebon Asch husz képből álló zenés művét, a „Kidus Haschem“-et, délután négy órakor a „Dybukot“ mutatja be. Hétfő este Frantisek Langer világsikert aratott színműve, a „Külváros“ kerül előadásra.

Budapestről jelentik: Egy fiatal erdélyi író színdarabjában nyilvános próbáját tartották ma meg az Új Színházban. Benamy Sándor kolozsvári hírlapíró „Kajüt“ című darabját mutatták be hatalmas sikerrel, nagy közönség jelenlétében. A színdarab egy hajó kajütjében játszódik le és mindvégig lebilincseli a közönség figyelmét. A lektantilag nagyszerűen megoldott jeleneteket a közönség hatalmas tansorkánál honorálta. A főszerepeket Kálmán Erzi, Váradi József és Szalay Imre játszották. A darabot Bánóczy Dezső rendezte.

Agyonlőtte barátját egy repszegi legény

(Arad, szeptember 17.) A repszegi csendőrség ma telefonon jelentette, hogy a faluban megrendítő gyilkosság történt. Halmagean Todor Gaboran repszegi legény az utcán összeveszett egyik barátjával, Jercan Cracunnal. A veszekedés hevében Halmagean előrántotta revolverét és egyetlen lövéssel leterítette barátját, aki a golyótól tálaiva életlenül terült el a földön.

A gyilkosság után Halmagean azonnal elfogták és bekísérték a csendőrségre, ahol megkezdtek kihallgatását. A gyilkos részletesen elmondotta a gyilkosság előzményeit, azonban állandóan azt hangoztatta, hogy nem akar ta barátját megölni. Azzal védekezett, hogy annyira fűdühösítette őt Jercan, hogy nem tudta mit csinál és öntudatlanul cselekedett, amikor elővette revolverét és lelőtte barátját. A hivatalos bizottság, melynek tagjai Mandru Nicolai és dr. Bradean Athanasie vármegyei főorvos honapután utazik ki a helyszínrre a hulla felboncolása s a helyszíni szemle megtartása céljából.

Az aradi háztulajdonosok a napokban döntenek a berlini kongresszuson való részvétel ügyében.

Ha az aradiak nem küldenek delegátust, a temesvári szövetség fogja képviselni az aradi háztulajdonosok érdekeit a berlini háztulajdonos-kongresszuson. — Indítvány a háztulajdonos-kamara és jelzőlogbank felállítására. — Beszélgetés dr. Steinitzer Pállal, az aradi háztulajdonosok szövetségének ügyészevel.

(Arad, szeptember 17.) Az európai országok háztulajdonosai nemzetközi kongresszust tartanak Berlinben. A kongresszuson, amely szeptember 24-től 29-ig tart, nyilvánosságra kerülnek mindama sérelmek, amelyek az összes európai országok háztulajdonosaira nehezdednek. A kongresszusra meghívót kapott az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége is, de még nem történt döntés, hogy megbízottja elutaz-e Berlinbe. Amennyiben az aradi háztulajdonosok delegátust küldenek, úgy dr. Steinitzer Pál ügyvéd, a szövetség ügyésze fog a kongresszuson megjelenni.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott dr. Steinitzer Pál ügyvéddel, aki kijelentette, hogy az aradi szövetségnek egyelőre nem áll rendelkezésére a berlini utazással járó költség. Ha az aradi szövetség nem küld delegátust, akkor érdekeit a temesvári szövetség fogja képviselni. Temesvárról dr. Cioban Pompil volt képviselő, a temesvári szövetség elnöke és Mr. azek Vik-

tor dr., a szövetség igazgatója jelennek meg a berlini kongresszuson.

A temesvári szövetség érintkezésbe lépett az aradi szövetséggel és megbeszéltek, hogy a nemzetközi kongresszuson két igen fontos indítványt fognak előterjeszteni. Az egyik indítvány, a háztulajdonos-kamara felállítása lesz. A kamarát ugyanolyan módon fogják megszervezni, mint a kereskedelmi és iparkamarákat. Ezek a kamarák hivatalosan fogják képviselni és védeni a háztulajdonosok érdekeit. Erdélyben, ha az indítványt elfogadják, Kolozsváron, Temesváron és Aradon fognak háztulajdonos-kamarát felállítani.

A másik indítvány, ami Temesvár és Arad részéről hangzik el, a háztulajdonosok jelzőlogbankjának felállítása lesz. Ez a rendkívül fontos intézmény hivatva lenne a háztulajdonosokat olcsó jelzőlogkölességgel ellátni. Az aradi Háztulajdonosok Szövetsége egy-két napon belül dönt, hogy képviselteti-e magát a berlini kongresszuson.

Sulyos vasuti szerencsétlenség Olaszországban.

A róma—firenzei gyorsvonat katasztrófája.

Rómából jelentik: Sulyos vasuti szerencsétlenség történt az elmúlt éjszaka Róma és Firenze között. A róma—firenzei éjszakai gyorsvonat Cortana állomás mellett, hibás váltóállítást következtében, egy tolató tehervonatba rohant. Az összeütközés oly erős

volt, hogy a tehervonat több kocsija darabokra zúzódott.

A katasztrófának három sulyos sebesültje van, közöttük három halálosan sérült vasutas. A sebesültek között van a firenzei fascista párt főtitkára is.

A főtisztviselő urak maguk sikkasztottak

Müller „szakértői véleménye” alapján elítélt kishivatalnokokat kihallgatta Velicu inspektor. — Müllerék azért vádolták a tizennégy kistisztviselőt, hogy a saját bőrüket mentseék.

(Temesvár, szeptember 17.) Közöltük, hogy a temesvári vasutigazgatóságom tizennégy vasuti tisztviselő ügyében folyik a vizsgálat egy 1925-ből datálódó ügyre vonatkozólag. A vizsgálatot Velicu inspektor vezeti, aki sorra megejti a tizennégy tisztviselő kihallgatását, ugyancsak kihallgatja azokat a tanúkat is, akiknek tudomásuk van Copaceanu Mártonnak, a számosztály főnökének ténykedéseiről. A vezérinspektor ezideig Kardos nyugalmazott tisztviselőn, Simonis jászvárosi pékmesteren és Alby Mihály hivatal-szolgán kívül, akik a Copaceanu-féle ügyre vonatkozólag szolgáltatott adatokat, kihallgatta Nyári Ferenc, Szentiványi Elemér, Konstantinovics Milán és Deuhof József volt vasuti tisztviselőket, akik az 1925-ös sikkasztási ügyben vádlotként szerepeket és akiket

az aradi törvényszék Müller Ede, az Aradon letartóztatott vasuti főtisztviselő szakértői véleménye alapján ítélte el.

A kihallgatott tisztviselők vallomásai minden tekintetben egyezők. Az ellenük felhozott vádat csupán egy

szabálytalanságra zsuorítják,

amely szabálytalanság annakidején uszusként szerepelt a vasuti tisztviselőknél általában és ha ezért vádat lehet emelni, úgy felelősségre vonható csaknem minden vasuti tisztviselő. Beigazolják azt, hogy nem igaz, mintha bérlista hamisítással sikkasztottak volna, ez nem is történhetett meg, mert azokban a pozíciókban, ahol a bérlisták a kifizetés előtt és kifizetés után kontrollálás végett keresztülmentek, csupa olyan főtisztviselő ül, akiknek neve nem szerepel a tizennégy megvádolt és kisebbrangú tisztviselő között. Ha tehát ők tizennégyen bérlistahamisítást követtek volna el, erre a főöttes tisztviselőknél minden körülmények között rá kellett volna jönnök. Azonban mint most kiderült,

a főtisztviselők maguk követték el a bérlistahamisításokat Aradon, így tehát érdeklükben állott a tizennégy tisztviselőt megvádolni, csak azért, hogy a maguk bőrét mentseék.

A vizsgálatot vezető inspektor jegyzőkönyvet vett fel a tisztviselők vallomásáról és valószínűnek tartja, hogy tisztázni tudják magukat az ellenük felhozott vádak aól.

Rádióállomást épített a Népszövetség Genfben.

Genfből jelentik: A Népszövetség ma foglalkozott a Genfben felállítandó rádióállomás felépítésének kérdésével. A rádióállomás felépítése azért szükséges, hogy zavarok esetén a Népszövetség titkársága azonnal érintkezésbe lépessen a tagállamokkal.

Az állomás felállítására a berlini Telefunken-társaság és a londoni Marconi-társaság nyújtott be együttes ajánlatot és az ajánlat alapján készítették el a költségvetést. Ma a Marconi-társaság ajánlatát azzal módosította, hogy az előbbivel szemben huszonöt százalékos engedményt ajánlott föl. A Népszövetség legközelebb dönt az ajánlat felett.

Iskolai füzetek, táskák, rajztömbök legolcsóbban SANDOR FERENCNEL a megyeházzal szemben

Aradi munkásvezérek a bíróság előtt.

Vostinar Györgyöt és Bajer András sztrájkra való izgatással vádolja az ügyészség. — Az ítéletet szeptember 24-én hirdeti ki a bíróság.

(Arad, szeptember 17.) Vostinar György és Bajer András munkásvezérek ültek ma az aradi törvényszék Orezeanu—Seracu-tanácsa előtt a vádlottak padján. Az ügyészség a két munkásvezér ellen a munkatörvénybe ütköző sztrájkra való izgatás miatt emelt vádat, mert július 8-án, amikor a törvényszék a szakszervezetek feloszlását tárgyalta, állítólag rá akarták venni a Textilgyár munkásait, hogy lépjenek sztrájkba és így üntessenek a szakszervezetek feloszlására ellen. A mai tárgyaláson a vádat Mandru Nicolai főügyész képviselte, a vádlottakat pedig dr. Gherman Dante védte. Vostinar és Bajer kihallgatásuk során tagadták, hogy ők sztrájkra izgattak volna, mindössze csak annyit ismertek be, hogy a tárgyalás napján a textilgyári munkások hívták, hogy jöjjenek el a törvényszékre és hallgassák végig minél nagyobb számban a tárgyalást. Marjai Gábor, a textilgyár portása és Mortoan János rendőr ezzel szemben terhelő vallomást tettek és azt hangoztatták, hogy a munkásvezetők rá akarták beszélni a munkásságot, hogy rendezzenek tüntető sztrájkot.

Dr. Gherman Dante védő ezután bejelentette a törvényszékhez dr. Bradean Athanas varmegyei főorvos hivatalos bizonyítványát, amely szerint amikor a vádlottakat engedték a rendőrségre, sulyos sérüléseket és ütlegeléseket nyomát fedezte fel rajtuk. A védő ezzel kapcsolatban bejelentette, hogy a vádlottak azért tettek beismerő vallomást, mert a rendőrségen sulyosan bántalmazták őket és kényszerítették arra, hogy beismerjék a terükre rótt bűncselekményt, amit nem is követtek el. Ezután Mandru főügyész mondta el vádbeszédét és a vádlottak sulyos megbüntetését kérte, míg dr. Gherman Dante jogi érvekkel alaposan alátámasztott hatáson védőbeszédében a vádlottak felmentését kérte. A bíróság ezután határozathozatalra vonult vissza, majd rövid tanácskozás után az elnök közölte, hogy az ítéletet szeptember 24-én fogják kihirdetni.

Hitelezési csalással vádolnak egy aradi kereskedőt.

Hitelezési csalás miatt vonta ma felelősségre az aradi törvényszék Popescu—Pop-tanácsa Zinner Dániel aradi kereskedőt. Zinner ellen több nagykereskedő tett bűnvádi feljelentést hitelezési csalás miatt. A vád szerint Zinnernek volt egy háza, de azt, amikor látta, hogy üzlete nem megy jól, 300.000 lejért eladta és egy kisebb házat vásárolt 180.000 lejért. Az új házat azonban a felesége nevére irattá, míg a nagykereskedőknek azt mondta, hogy eladta ugyan a házat, amely felerészben az ő nevében volt, de új házat vásárolt és annak fele szintén az ő nevében van. Így azután újabb 94.000 lejes hitelt kapott, amit azonban nem fizetett meg. A törvényszék, miután több tanu kihallgatása vált szükségessé, a tárgyalást október 1-re halasztotta.

VÁROSI MOZGÓFÉNYKÉPSZÍNHÁZAK MŰSORA

„CENTRAL” mozgóban Str. Russu Sorianu, volt Aulich L-uca

Premier! Ma szerdán d. u. 5, 7 és 9 órakor Premier!

Pazar kiállítás hangulatos vigiáték

Keresd a férfit

Főszerepben:

Ester Ralston, Neil Hamilton.

„ELIT” városligeti mozgóban

Premier! Ma szerdán d. u. 5, 7 és 9 órakor Premier!

Bajos szerelmi történet az amerikai polgárháboru idejéből

Az álomlovag

Főszerepben: Mary Carr és Fred Thomson a leghíresebb cow-boy színész.

H I R E K.

A paprikáscsirke.

A Soistein és Frauhütt felől pompás fényvilágot hoz a szél. Félórával az indulás előtt temérdek ember reggelizik az innsbrucki állomáson. Csak úgy állva, futtában, a vonat előtt kirakott asztalok körül.

Gyöngye kávé, gyöngye tej. A német és angol szó zürzavarában: magyar szó. Két férfi hangja:

— Mosogatólé... Lötty! Milyen kávé járta a háboru előtt Pesten!

— Hja, a háboru előtt itt is más járta.

— De nem olyan, mint Pesten! Jogászkörönben a Fiumébe jártam reggelizni. Micsoda kávé! Micsoda bab! Micsoda Stefánia! Csupa vaj. Ha beléharaptál, elolvadt a szádban.

— Lehet, Huszonöt éve nem voltam Pesten. Már elfelejtettem az ízét. Hanem a tejfölös paprikáscsirkének az íze, az ma is a számba van!

Beszállás. A két magyar mindörökre eltűnik a szem elől...

Lucernben, egy elegáns kis szállodában dinert hord fel a pincér. Hatféle előétel. Sárgadiánye, hal, rák, olajbogyók, stb... stb...

A magyarok egymásra néznek.

Az egész ebédet oda adnám egy tányér grizgaluskás huslevesért!

A fejszolgáló, franciául beszélő pincér busan elmosolyodik és hirtelen megszólal magyarul:

— Én is odaélnék egy évet az életemből, egy tál tejfölös-paprikáscsirkéért!

Jóisten! Hát minden külföldre szakadt magyarnak az álma: a tejfölös-paprikáscsirke?

A francia és svájci határon Bux következnek. Elhanyagolt határállomás. Az éhes utas se enni, se inni nem kap. Egy oldalvágányon talpifákat raknak le a sínek alá. A munkások ép reggeliznek. Gyümölcsöt, főtt tojást, szárazhalat. Az egyik füstölt szalonnát. Azt mondom:

— Fogadjunk, hogy ez magyar! És megszólítom: Hogy ízlik a szalonna?

Rámnéz:

— Jobban ízlenék egy tál tejfölös-paprikás-csirke!

— Ámulás, bámulás.

— Honnét kerül maga ide?

— Hát kérem, Szombathelyről.

Hazafele jövet, Genfben elhelyezkedtünk a kocsiban és a tegnapi vacsoráról elmondjuk, lesújtó kritikánkat.

Egy idősebb, kövér ur egyszerre megszólal mellettünk:

— Hát bizony, az nem tejfölös-paprikás-csirke volt!

Egy magyar, aki tizenöt éve él Genfben. Nőtlen ember és ha ráér, saját maga főz.

Kérdezzük a honvágy felől. Busan int: Tizenöt év után nem lehet Pesten egy öreg embernek már elhelyezkedni. De itt is jó. Már megszokta. Csak a koszt! A magyar kosztot nem lehet elfelejteni...

Azt mondom:

— A tejfölös-paprikáscsirkét!...

Emnyi bánatot, ilyen melankólikus mosolyt és emnyi szerelmet emberi szemben csak a Kaméliás hölgy: Duval Armandiának szemében lehet feltételezni. Amikor visszaemlékezik a felejthetetlen nő, Margit csókjára...

L. T.

— Pop C. kamarai elnök Kolozsváron. Clujról jelentik: Pop. C. István, a kamarai elnöke, ma Kolozsvárra érkezett és a délután folyamán beható tanácskozást folytatott több, Kolozsváron tartózkodó nemzeti-parasztpárti politikussal.

— Luta Cornél dr. átvette a város vezetését. Ma reggel hazaérkezett szabadságáról Luta Cornél dr. interimár-bizottsági elnök, aki átvette hivatalának vezetését. Beszélgetést folytattunk az elnökkel, aki kijelentette, hogy még ezen a héten — valószínűleg csütörtökön — ülést tart az interimár-bizottság, hogy a folyó ügyeket elintézhesse.

— Dr. Moga kvesztor szabadságra megy. Dr. Moga Romulus aradi rendőr-kvesztor holnap megkezdí tizenöt napos szabadságát.

A franciák szeptember 20-án kezdik meg a Rajna-vidék kiürítését

Parisból jelentik: A hadügyminisztérium utasította a megszálló csapatokat a második zóna kiürítésére. A francia csapatok szeptember huszodikán kezdik a kiürítést és november

elsejére fejezik be. Novemberig tízezer francia katona hagyja el a Rajna vidékét. A második zóna kiürítése után kezdetét veszi a többi megszállott területek kiürítése.

Husz halottja van eddig a saarbrückeni bányarobbanásnak.

Saarbrückenből jelentik: A Charles-bányában történt második robbanásnak tizenhárom halálos áldozata van. Huszonhatan súlyosan megsebesültek és hárman eltűntek. A vasárnapi robbanással együtt husz áldozatot szedett a katasztrófa. Eddig

harmincegy bányász eltűnését jelentették be. Attól tartanak, hogy az eltűntek mindnyájan áldozatal lettek a bányarobbanásnak. A mentési munkálatok a legnagyobb apparátussal folynak.

— A legfelsőbb műszaki tanács dönt ezután az uccarendezésekről. A közmunkaügyi minisztériumból ma rendelet érkezett az aradi megyeházára, amellyel közlik, hogy a jövőben az uccarendezések vagy uccanyitások alkalmával a legfelső műszaki tanácshoz kell betérjeszteni a terveket és a jövőben ez a tanács dönt az uccarendezések kérdésében.

— Rist pénzügyi szakértő Maniu miniszterelnököt. Bucurestiből jelentik: Maniu Gyula miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson fogadta a macedonai románok küldöttségét, majd megbeszélést folytatott Charles Rist pénzügyi szakértővel.

— Nem megy nyugdíjba a hadügyminiszter. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul megcáfolja azt a hírt, hogy Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter hadügyminiszter lesz. A lap megállapítja, hogy ez a kérdés még csak szóba sem került. Ugyancsak az Adeverul megcáfolja azt a hírt, hogy Mironescu volt hadügyminiszter nyugdíjaztatását kérte.

— Megnyílt a budapesti egyetem. Budapestről jelentik: Ünnepléses külsőségek között nyílt meg ma a budapesti egyetem. A diákszövület Volkenberg Alajos lelépő rektor nyitotta meg, majd Dolleschal Alfréd új rektor mondott beszédet.

— Összehívták a liberális párt végrehajtó bizottságát. Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintila csütörtökre összehívta a liberális párt végrehajtó bizottságát, a párt politikai propagandájának megbeszélése céljából.

— A kritikusok kongresszusának mai ülése Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A szimfónia- és zenekritikusok nemzetközi kongresszusára ma délelőtt az Atheneumban tartotta második ülését, amely alkalommal Dunton Greer angol delegátus felolvasta az angol kritikusok szövetségének jelentését, majd Jelenka lengyel kiküldött a lengyelországi helyzetéről számolt be. Ferro a portugáliai viszonyokat ismertette, majd Pozner az orosz, Bartosch a cseh, Huismans a belga és Nadesde a román delegációk nevében beszéltek.

— A fascista-per mai tárgyalásán a védők beszéltek. Bucurestiből jelentik: A fascista-per mai tárgyalásán Plesoianu és Banu védők beszéltek, akik rámutattak az összeesküvés jelentéktelenségére s a vád alaptalanságát hangsúlyozták.

— Halálozás. Dónáth József, német-szentpéteri kereskedő 83 éves korában meghalt. A közírtészetben álló kereskedő halála általános részvételt keltett. Temetése 18-án délután lesz a német-szentpéteri izraelita temetőben. Az elhunyt kereskedő özvegye és hat gyermeke gyászolja.

— Hólepel borítja a Kárpátokat. Bucurestiből jelentik: A bucsesi havasokat hó borítja és a hólepel egészen a Prahova völgyéig húzódik.

— Antiszemita tüntetések a bucuresti-i-csernovitzi vonalon. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul értesülése szerint a bucuresti-i-csernovitzi vonaton antiszemita tüntetések történtek és több utast inzultáltak a különböző vasúti állomásokon, a vonatba betolakodó antiszemita agitátorok. A hatóságok erélyes vizsgálatot indítottak a kilengések ügyében.

— Ujabb kölcsönajánlat érkezett Bucurestibe. Bucurestiből jelentik: Az Ultima Ora értesülése szerint a kormány egy külföldi pénzcsoporttól újabb kölcsönajánlatot kapott. Az ajánlat fölött Popovici Mihály pénzügyminiszter visszaérkezése után fognak dönteni, Charles Rist pénzügyi szakértő bevonásával.

— Benedek Elek gyermekeinek köszönete.

Ma gvászkeretes levelet hozott a posta az Aradi Közlöny szerkesztőségébe. A levelet Benedek Eleknek, az elhunyt magyar meseírónak és feleségének, a megrendítő tragédia másik áldozatának gyermekei küldték hozzánk és abban meghatározó szavakkal mondanak köszönetet lapunknak, valamint az Aradi Közlöny olvasóinak mérhetetlen nagy fájdalomukban való együttérzéséért. „Sokan vagytok — írják a levélben — és a kettős sírdomb felé elküldött szívetek együtt dobban, felénk nyújtott baráti kezetek összetalálkozik. Nekünk, akik e két ember árnyékában nőttünk fel és közelről láttuk megdicsőülésüket: sohasem inoghat meg a hitünk a jószágban és a szeretetben. Ezt a hitünket szeretőnk köszönetképpen megosztani veletek. Figyéltek el nekünk, hogy jók vagytok. Figyéltek el nekünk, hogy sokan vagytok. Kisbácson, Budapest, Székesfehérvár, Csikszereada. Benedek Elek gyermekei”.

— Eljegyzés. Kovásznai Káli Kovács Miklós számvevőszéki főtanácsos leányát, Atalát, eljegyezte dr. Lőrinczy Gyula kisjenői ügyvéd. (Minden külön értesítés helyett.)

— Megkezdődött a vizsga az aradi jegyzőtanfolyamon. Tegnap megkezdődtek az aradi prefekturán a jegyzői iskola felvételi vizsgái. A vizsgákon a belügyminisztérium megbízásából Peter Iulian belügyi vezérfelügyelő vesz részt.

— Fáskerti Tibor sajtópere. Fáskerti Tibor hírlapíró, a Virradat volt főszerkesztője, ma ismét az aradi törvényszék előtt állott. Néhány cikkéért emelt ellene vádat az ügyészség. A tárgyalást azonban a törvényszék Popescu—Pop-tanácsa elhalasztotta.

— Egy cigánybanda garázdálkodása Ujaradon. Az ujaradi csendőrség egy veszedelmes cigánybanda után nyomoz, amely a napokban számos betörést követett el a községben. A banda tagjai néhány nappal ezelőtt betörték Rastiller János és Graber Mihály ujaradi lakosok házába s az egyik től lovakat, a másiktól szekereket vittek el. Az éjszakai órákban utrakeltek a lopott holmival Tomesvár felé, Vinga és Orcifalva között azonban egy csendőrőrzárattal találkoztak, mire az országúton hagyva a lopott dolgokat, elszaladtak. A nyomozás folyik a cigánybanda kézrekerítésére.

— Két repülőkatona véresre vert egy rendőrt Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: Armen Demeter és Aiteanu László, a szamosfalvai repülőezred katonái, tegnap este ittas állapotban megtámadták az egyik posztos rendőrt, akit olyan súlyosan összeverték, hogy a szerencsétlen embert válságos állapotban szállították kórházba. A garázda katonákat egy arca haladó csendőrőrzár tette ártalmatlanná és kísérte be a térparancsnokságra. Armen és Aiteanu ellen súlyos testisértés és hatóság elleni erőszak címén indult meg az eljárás.

— Megölt a gép egy munkást. Halálos szerencsétlenség történt az aradmegyei Gurahonc községben. Szerb Pávelt, aki a cementgyárban dolgozott, az egyik gép elkapta és mielőtt segítségére siethettek volna, halálra roncította. A vizsgálat megindult.

— Október elsajével véglegesen nyugalmába vonul az aradi kisvasút. A belváros lakossága pár hónap alatt talán már elfelejtette, hogy ez az intézmény még létezik, miután eltűnt a főtérről a szikrákat és füstfelhőket okádó ócska mozdony, a szétesni készülő kocsikkal és ferge autobuszok szaladnak az uccákon. Gájban azonban még mindig közlekedik a kisvasút, amely csak október elsején kerül el onnan. Erre az időpontra ugyanis elkészül a város által megrendelt két új autobusz és így módjában fog állani a gépjármű igazgatóságának a gáji vonalra is autobuszokat beállítani.

— Felmentettek egy aradi ügynököt a sikkasztás vádjáról. Deutsch Frigyes aradi ügynök állott ma az aradi törvényszék Popescu-Jonescu-tanács előtt, mert sikkasztás miatt feljelentést tett ellene a Grosz és társa aradi cég. A vád szerint Deutsch 10.000 lej sikkasztott. A vádlott azzal védekezett, hogy elszámolási viszonyban volt a céggel és jogosan tartotta vissza a pénzt. A törvényszék megállapította, hogy a sikkasztás büntette amnesztia alá esik és így ebben az ügyben az eljárást beszüntette Deutsch ellen, határozatilag kimondotta azonban, hogy jogtalanul tartotta vissza Deutsch a pénzt és kötelezte a 10.000 lej visszafizetésére.

— Rendőri védelemben részesítik az inzultált aradi bankigazgatót. Részletesen beszámolt az Aradi Közlöny arról az afferről, ami Petrescu K. Grigore bankigazgató és Anastasiade ügyvéd között történt a Poporala biztosító intézet helyiségében, ahol Anastasiade ügyvéd, a letartóztatásban lévő Chisman Benzin igazgató védője, inzultálta és kiutasította a helyiségből Petrescu bankigazgatót, a hivatalos törvényszéki könyvszakértőt. A könyvszakértő ezen inzultus miatt feljelentést tett Anastasiade ügyvéd ellen. A vizsgálóbíró az incidens kövekeztében ma elrendelte, hogy a biztosító intézet helyiségében csakis Petrescu hivatalos szakértő és Pop ellenőrző szakértő jelenhetik meg és egy rendőrkommiszárt rendelt ki, hogy ezen intézkedés betartását ellenőrizze.

— Porrá égett Zimádon egy három éves gyermek. A zimádi csendőrség ma telefonon jelentette az ügyészségen, hogy Taslau Mihály háza eddig ismeretlen körülmények között kigyulladt és porrá égett. A házban tartózkodott egy három éves gyermek is, akít szintén nem lehetett megmenteni és megszenesedett holttestét huzták ki a romok alól. Az ügyészség utasította a csendőrséget a vizsgálat lefolytatására.

— Kercsoh János továbbra is fogva marad. Ma ismét a sokmillió vasúti panama foglalkoztatta az aradi törvényszék vádtaácsát. Szuro-nos börtönőr vezette fel a fogházból Kercsoh János vasúti tisztviselőt, aki szintén részt vett Müllerrel és társaival abban a nagyvárny visszavételében, ami többmillió kárt okozott az államnak. Kercsoh egyhónapos vizsgálati fogsága ma lejárt és a vádtaácsnak kellett döntenie további fogvartatása felett. Az Orezeanu-Seracu-tanács foglalkozott ezzel az ügyvel. Mandru Nicolai főügyész a vizsgálati fogság meghosszabbítását kérte, mert tekintettel a várható büntetés nagyságára, tartani lehet Kercsoh szökésétől. Kercsoh ezzel szemben szabadlábra helyezését kérte. A vádtaács rekonfirmálta Kercsohot és elrendelte további fogvartatását.

— Óriási benzintűz Angliában. Londonból jelentik: Hull mellett, Saltend petróleumálmáson kigyulladt egymillió gallon benzín. A tűzoltóság csupán arra szorítkozik, hogy a közelben lévő ötszázezer gallon benzint megmentse. A tűz legalább negyvennyolc óráig fog eltartani.

— Autósbanditák garázdálkodnak Besszarábiában. Bucurestiből jelentik: A napokban Chisnau mellett autósbanditák vakmerő rablótámadást követtek el. Tighina község határában, a reggeli órákban, egy fekete autó állt el az országutat és a rablók lövésre kész fegyverrel, sorra kifosztották az arra haladó embereket. A rablóbandát, amelynek egy fiatal leány is tagja, a hatóságok erővel üldözik.

— Elégtek a kecskeméti autobuszok. Kecskemétről jelentik: Ma éjjel a városi autobuszgarázsban tűz ütött ki. A benzintartályok egymásután robbantak fel és az összes autobuszok elpusztultak. A kár több mint 200.00 pengő.

LEGUJABB.

Kifogták a tengerből Nungesser és Colli utolsó üzenetét.

Londonból jelentik: Az északafrikai partoknál egy palackot fogtak ki a tengerből, a melyben egy elmosódott írást találtak. Az írást sikerült kibetűzni és a következő szavak állottak rajta:

„Benzinünk kifogyott, az afrikai partok

közeliében vagyunk. Isten veletek, nincs remény, hogy megmeneküljünk. Colli és Nungesser.”

A két szerencsétlenül járt pilóta utolsó üzenetét küldte el az afrikai partoknál kifogott palackban.

Négy imakönyvet tiltottak Romániából.

(Arad, szeptember 17.) A belügyminiszteriumból ma körrendelet érkezett az aradi prefekturára, amellyel közlik, hogy a miniszterium számos könyv és folyóirat behozatalát engedte meg. A miniszterium mellékelten kimutatást küld a beengedett könyvekről és folyóiratokról, amelyeknek száma meghaladja az ezret. Közöttük szerepelnek a következő folyóiratok, amelyeknek a behozatala eddig tilos volt:

Bericht über die Internationale Jugend-Konferenz. (Jelentés az internacionális ifjúsági konferenciáról). Die Internationale Gewerk-

schaftsbewegung, (A nemzetközi szakszervezeti mozgalom). Amsterdam, Die Zukunft, (A jövő). Newyork, Sozialistische Erziehung, (Szociális nevelés). Bécs, Leuchtrakete, (Világító rakéta). Bécs, Robotnik, Varsó.

Ezzel szemben a miniszterium több imakönyvet tilt ki az országból. A rendelet szerint tilos az ország területére beszállítani és forgalombahozni a következő imakönyveket: Lelki Rózsabimbók, Miatyánk, Lelki manna és Ajtatósság gyöngyei, amelyek a csehszlovákiai I. Steinbrennet-cég kiadásában jelentek meg.

— Borzalmas erdőtüz Amerikában. Londonból jelentik: Amerikában, Wortlandtól negyven mérföldre, kigyulladt egy kilencezer hold területű erdő. Az erdő egy hét óra lángokban áll és a benne lévő lakóházak, tanyák, kastélyok a tűz martalékaik lettek. Az oltásra gondolni sem lehet.

— Katasztrófális csőrobbanások egy amerikai városban. Newyorkból jelentik: A Newyork államban lévő Newburg városban kigyulladt a gázvezeték főcsöve, aminek következtében számos csőrobbanás történt a város területén. Öt ucca teljesen elpusztult, a robbanások felszakították a kövezetet és a házak sorban bedőltek. Az eddigi számítások szerint ötven ház teljesen beomlott, számos megsérült. A súlyos sebesültek száma hetven, a könnyebbeké többszáz. A mentési munkálatok folynak. Attól tartanak, hogy a beomlott házak romjai alatt még számos halott fekszik.

— Az Aradi Nyugdíjas Egyesület hivatalos közleménye. Értesítjük az állomáson fizetett összes nyugdíjasokat, hogy az eddig összegyűjtött és a nyugdíjkönyvecskékhez melléklendő fényképekről kimutatást kell szerkesztenünk. Ezen munkálatok miatt a fényképek további összegyűjtését ez évi szeptember hó 21-ikéig beszüntetjük és csak e hó 22-én, vasárnap kezdjük meg újból. Eddig összegyűjt: a volt Acsev. nyugdíjasok részéről 310, a volt MAV és CFR nyugdíjasok részéről pedig 305 fénykép. Fényképeket mindössze még 74-en nem adtak be, s ezek miatt a fenti 615 nyugdíjas ügye késedelmet nem szenvedhet. A vonatkozó statisztikai kimutatásokat Major nyug. Acsev. felügyelő, Szuchi nyug. pénzügyi számtanácsos, Kovács pénztárnok, Sárkány és Virányi ellenőrök készítik el. A nyugdíjtan nyugdíjjogosultak részéről Soltész főellenőr, az egyesületi titkárunk, továbbá Gáborffy és Zöldy jegyző, az egyesületünk helyiségében dolgozzák fel a hátralékos anyagot. Mindezen munkálatok tetemes anyagi terheket rónak egyesületünkre, ennélfogva felhívjuk az érdekelteket, hogy a hátralékos tagsági díjakat — saját jól felfogott érdekükben is — mielőbb fizessék be. Az elnökség.

— Herczeg Ferenc képes szépirodalmi hetilapjának, az Uj Időknek új száma közli Zilahy Lajos és Cushman regényeit, Zoltán Vilmos két hátrahagyott költeményét, Kosztolányi Dezső színházi kritikáját, Bónyi Adorján, H. Jäger és Pilászy Mária elbeszéléseit, Konkoly-Thege Gyulának, a statisztikai hivatal alelnökének nyilatkozatát a mai házasságok alakulásáról, Ruzitska Mária őszl dívatlevelét, a lap rendkívül népszerű rovatait, a művészi és időszerű képek gazdag sorát. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 300 lej. Mutatványszámot bárkinék szívesen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrassy-ut 16.

Dolch Béla ismét megcáfolja halálhírét.

A tigrisek által szétéptett állatszelídítő ma levelet küldött szerkesztőségünkbe és arra kér, ne tessék még el. — Megint csak tréfa volt a konstantinápolyi hír.

(Arad, szeptember 17.) Nagy feltűnést keltett egész Erdélyben az Aradi Közlöny ama híradása, hogy Dolch Bélát, miss Maudnak, a „Csodapók”-nak volt férjét, a mindenki által ismert, érdekes világkóborlót, a „Béla bácsit”, aki jelenleg a Hagenbeck-cirkusz igazgatója, Konstantinápolyban előadás közben szétépték a tigrisek. Amikor a kétségkívül érdekes hírt közöltük, már akkor megjegyeztük, hogy valószínűleg Béla bácsi egy újabb „suppjáról”, tréfájáról van szó és Dolch Bélának nincs semmi baja. Legfeljebb valamely ügyesen alkalmazott reklám az egész tigris-ügy.

Sejtelmünk nem csal. Dolch Béla, a tigrisek által szétéptett Dolch Béla — megszólalt.

Tegnap egy egzotikus, idegen ur levelet hozott szerkesztőségünkbe Konstantinápolyból. Ahmed, vagy Mohamed mondta, miközben nyujtotta a kezét a csokoládébarna ifju, akni kifogástalan európai ruha volt. Átadott egy levelet, amely a Hagenbeck-cirkusz levélpapírosán van írva és szóról-szóra a következőket tartalmazta:

„Ne temessenek el. Soha jobb, szebb, boldogabb életem nem volt, mint ma. Minden sikerült, már nem is hiszem, hogy szebb és jobb jöhessen. Csuesponton vagyok. A ketrecben pedig nekem, aki meg mertem vacsorázni a vademberrel, nem lehet semmi bajom. Szeretettel ílek mindenkit Dolch Béla. U. I. Sztambulból levél és sok fénykép ment postán”.

A levél keletzése is Konstantinápolyból szól.

Eddig tart ennek az eredeti embernek a cáfolata. Dolch Béla él és semmi kedve sincs, hogy tigrisekkel szétéptesse magát. Ő mondta egyszer, hogy sokkal veszélyesebb számára egy aradi szép asszony, akinek éjjelete szemé van, mint 36 vad tigris.

— Mert tudod, ha ránézek egy tigrisre akkor az reszket, de ha rám néz egy szép asszony, akkor én reszketek, mert úgy, ahogy Aradon tudnak nézni a nők, nem tud senki ezen a világon.

Szóval, amint jeleztük, supp volt ez is. A tigrisekkel. Dolch Béla, úgy látszik, már a tigriseknek se kell. Pedig, ha szigorúan vesszük, még elég snajdig fia tömzsi alakjával és csinos pocakjával Béla bácsi.

Üzletfeleinket kérjük, ne löjjenek...

Revolveres csendélet egy amerikai városka bankjában.

(Newyork, szept. 17.) Az Északamerikai Egyesült-Államok egyik legkisebb nyugati városában nem divat a nézeteltéréseket hosszú vitákkal kiegyenlíteni. A városka lakói azt tartják, hogy a szavak feleslegesen rabolják az időt s ezért többet érnek a tettek. Így például ennek a városkának a bankjaiban gyakran megtörtént, hogy

a közönség és a személyzet vitás ügyeit egyszerűen revolverlövésekkel intézték el.

A bankok egyike azonban merész újításra határozta magát. És hogy közönségét ne döbentse meg túlságosan az új szabályzat, körlevelet küldött szét, amelyben tapintatosan közli az új, egyszerűsítő eljárás módjait:

„Tisztelt üzletfeleinket kérjük, ne löjjenek, mielőtt meg nem győződtek volna a dolgok való állásáról. Töltve, hogy nézetük szerint a könyvelésbe vagy máshová

hiba csuszott. A bankban ismeretlen egyének kéreinek, hogy a bank helyiségeibe fel-emelt kézzel lépjenek be, mert a mai naptól fogva a személyzet egvébként rájuk lő. Ezt annival inkább kérjük figyelembe venni, minthogy a bank épületében megölt egyének letételei a bank tulajdonába mennek át. Elveszett fegyverekért a bank nem vállal felelősséget. Egyben közli az igazgatóság, hogy a bankban megölt egyének temetési költségeit nem fedezi.”

Ez a kis hír fogalmat adhat arról, hogy milyen kedélyes az élet Amerikában. Ezek után azonban feltehető, hogy legalább ebben a bankban ezentul mégis inkább a beszéd időtrábló módszerét fogják alkalmazni, a bár gyorsabban lebonyolítható, de — mint a példa mutatja — nem mindenütt közkezdveltségnek örvendő lövölözés helyett.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Nem lesz 25 százalékos tarifaemelés a CFR.-nél.

A három évvel ezelőtt kapott tarifaemelési engedélyt akarják csak a szélső limitig kihasználni. — Ez idén nem emelik a személytarifát.

Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítója jelenti: Néhány nappal ezelőtt az a hír terjedt el, hogy a CRF újabb emelésre készül és 25 százalékkal fogja október 1-től felemelni úgy a személy-, mint az áruszállítás tarifáját. Az Aradi Közlöny bucuresti-i munkatársa érdeklődött ebben az ügyben a vasútigazgatóságon, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy a tarifaemelés ebben a formájában nem fog megtörténni.

Ezzel szemben a tényállás az, hogy mintegy három évvel ezelőtt, amikor a legutolsó tarifaemelés történt a kormány hozzájárulása-

val, a CFR nem élt teljes mértékben a felhatalmazással és nem merítette ki szélső limitig az engedélyezett emelést.

Most, három év után ezt akarják kiegészíteni, ami 10.000 kilométerenként exportszállításnál 100, illetve 150, belföldi szállításnál pedig 300 lejt tesz ki, mint melléklet.

A 25 százalékos tarifaemelést ezek szerint nem fogják végrehajtani. A személyszállítás tarifáját előreláthatólag nem emelik még ebben az évben.

Mi az előnye a mésznitrogénnek a többi nitrogéntrágyákkal szemben?

Írta: Roth Károly, Ing. agr. Medias.

A mésznitrogén az egyedül nitrogéntrágya, amelyet belföldön gyártanak. Használata tehát a külföldön gyártott műtrágyákkal szemben nagy előnyvel jár a romániai gazdálkodásban, mert mindenkor hármely mennyiségben szerezhető be, viszont a külföldi műtrágyák behozatalában különböző okokból sokszor fennakadás van. A külföldi trágya gyakran a vámdíjak ingadozásának van kitéve, miért is a pontos árkalkuláció csak az országhatár lehetséges. Tudomásom szerint most is vámdíjemelés történt, ez természetesen maga után fogja vonni a külföldi műtrágya áremelkedését. Pedig éppen az olcsóság játszik fontos szerepet a nitrogéntrágyázásnál. Itt el kell ismerni a mésznitrogén javára ama előnyt, hogy használatában a nitrogén kilogrammszázaléka jelentékenyen olcsóbb, mint a kénsavas ammoniáknál. Az árkülönbözet kg.-százalékként mintegy 10 lejt teszen. Ez is egy okkal több, hogy az olcsóbb mésznitrogénhez nyúljunk. Az ugynevezett összetett műtrágyáknál, amelyeket szintén külföldről kell importálnunk, közel áll a nitrogén ára a mésznitrogénéhez, de legjobb szakembereink folyton hangoztatott véleménye szerint ugyancsak meggondolandó e kevert műtrágyák használata, mert ezeknél az egyes tápanyagok keverés aránya már készen adva van, viszont minden trágyázást a mindenkor talajviszonyok szerint kell alkalmazni. Mert amíg majdnem minden talaj nitrogénhiányos, addig phosphorsavra ritkán, kálira pedig gyakorta alig is van szükség. Így tehát ott, hol a műtrágyával való teljes trágyázásra nincs szükség, nagy tékozlás lenne az összetett műtrágya kedvéért teljes trágyázást alkalmazni. Az intenzív gazdasági üzemeknél a következő trágyázási szabály szerint lárnak el. Évente minden szántóföldnek mérsékelt nitrogént adnak, még pedig annyit, amennyi a termés által a talajból elvonatik.

Ezenfelül azonban az a cél lebeg a gazda szeme előtt, hogy a talajt nitrogénben folytonosan gazdagítsa, hogy így állandó, de nem nagyon terhelő kiadásokkal emelje terméshozamát. A phosphorsav és kálii nyújtása trágyázási kísérletek alapján növekedő adagolásokban állapítható meg és ez alapon számítható ki. A mésznitrogén fogyasztásának állandó növekedése abban az okban is rejlik, hogy ellentétben a physiologiai savas trágya a talaj physikai tulajdonságait javítja, mert vele a földnek finomra örölt és jól elosztott meszet is nyújtunk. Eltekintve attól, hogy ezáltal a termés révén a talajból elvont meszet is pótoljuk, a mésznitrogénnel a talajt lazítjuk, porhanyítjuk, míg a savanyu trágyatípusokkal igen gyakran okozzák a talaj felületének kieserepedését. Hogy a mésznitrogénnek nincs rögtön hatása, hanem a nitrogént a növény lassan fogyasztja, ez sem irandó hátrányára, sőt előnyéül tekintendő. Mert a gyorsan hatótrágyák rövid tartamuk, tehát csak ott jöhetnek tekintetbe, hol a növények fejlődését siettetve növeljük hajtásuk, mely célra a salétromtrágyák állnak rendelkezésünkre, ezek, sajnos, igen drágák. Kultur-növényeink, de különösen a hosszúéletű kapásrövényeink részére, amelyek késő őszi vehetik fel a talajban készletként lévő tápanyagot, olyan trágyákra van szükségünk, amelyek nem gyorsan hatnak, hanem állandóan nyújtanak táperőt az egész növekedési időnyben; ilyen trágyák között az első helyet foglalja el a mésznitrogén.

= ZÜRICHBEN NYITÁSKOR ÉS ZÁRLATKOR 3.08 VOLT A LEJ.

= Bucuresti-i tőzsdezárlat. Devizák: Páris 6.58.75, Berlin 40.09, London 816.40, Newyork 163.09, Milánó 8.88.75, Zürich 32.45, Prága 4.98.50, Budapest 29.39, Varsó 19.05. Valuták: Márka 40, sterling 815, francia frank 6.59, svájci frank 32.60, olasz líra 8.85, dollár 167.50, osztrák schilling 23.80, magyar pengő 29.40, csehszlovák korona 4.98.

Hindessen a 43 éve „Aradi Közlöny”-ben

NEDVES FALAKAT csakis

FENOLLAKK

folyékony szigetelőanyaggal lehet biztosan szárazra tenni. Gyártja: GROZIT, Timisoara

NSU

a legtekélyesebb motorkerékpár
Lei 35.000—70.000.

NSU kerékpár Lei 5000—7000.

AUTOMOTO

ideális könnyű motorkerékpár,
kupplung, Boschvilágítás, 2 HP.
Lei 14.500.

OWA

a legmegbízhatóbb segédmotor,
1 HP. Lei 5.800.

SPORTING

BRASOV, Fantanei 30b.

Arjegyzék ingyen.

= Felhívás Arad kereskedőhöz. Az Aradi Kereskedelmi Testület elnöksége arra kéri Aradváros kereskedőit, hogy miután a posta és a postai vám ellen ismételt felmerült panaszok hivatalos kivizsgálás alatt állanak, ennek a tárgyilagossá vizsgálatnak a befejezéséig tartózkodjanak bármilyen magánaton eléjük terjesztett ív, kérvény, vagy általános jellegű nyilatkozat aláírásától, ilyenek aláírását közérdekből utasítsák a leghatározottabban vissza, mert minden ilyen nyilatkozat csak gátolhatja, hogy a közérdekből eljárás minél sür-gősebben megállapítsa a tárgyilagossá igazságot.

= Nagy adóelengedések — Magyarországon. Budapestről jelentik: A vidéki pénzügy-ügyszeghatóságok befejezték a hátralékos adók méltányos rendezését. Legtöbb esetben, ahol három év hátralék mutatkozott, az adókat teljesen elengedték. Számos esetben megengedték a hátralékosoknak, hogy az elmaradt adókat kis részletekben fizessék ki. A budapesti méltányos adórendezés a napokban kezdődik és decemberben nyer befejezést.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Dónáth Józsefné, szül. Wassermann Rozália, úgy a maga, mint gyermekei Jakab, Eszti, Lea, Lipót, Salamon és Éva, fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett férj, apa, nagypapa és dédapa

Dónáth József
kereskedő

életének 83-ik évében, f. hó 17-én elhunyt.
Temetése f. hó 18-án, délután 3 óra-
kor lesz a németszentpéteri izr. temető-
ben.

Németszentpéter, 1929. szeptember 17.

MESZ-NITROGEN

„NITROGEN” Műtrágya és Vegyipar RT. eladási irodájától TIMISOARA I. Bul. Re-
pele Ferdinand 3., vagy: „Mezőgazdál” Kereskedelmi Részvénytársaságtól, Aradon

a legjobb és legolcsóbb nitrogén-
műtrágya. Javítja a földet és ma-
gas hozamot biztosít. Kérjen azonnal
felvilágosítást, ajánlatot a dícsőszentmártoni

INGYEN AD minden felvételhez egy művészi kivitelű nagytáskát és egy zsebtükröt, saját arcképpel **Stojkovits és Békés** P. Avram Iancu (Szabadság-tér)

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

SZERDA, szeptember 18.

Bucaresti. 22.30. Spanyol zene. 22.35 Gramofonhangverseny. Zenekarabok. 24.15. Zongorahangverseny, spanyol zeneszerzők műveiből. — Berlin. 20. Egyházi zene, orgonahangverseny. 20.30. Abels-dalok, utána tánczene. — Belgrád. 21.30. L. Th. Koffmann hegedűművész hangversenye. 23.40. Rádió-kvartett. — Wien. 21.05. A világirodalom humoristái. Utána könnyű zene. Budapest. 10.15. Hangverseny. 13. Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05. Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 17.10. Somlay Károly novellái. 18.15. Operetttrészetek. 20.20. Olasz nyelvtanítás (Gallerani Bonaventura.) 21. Spanyol est.

CSÜTÖRTÖK, szeptember 19.

Bucaresti. Székely, M. operaénekes hangversenye. 22.45. A házi zenekar hangversenye. — Berlin. 21. „Song“ amerikai hangjáték, utána tánczene. — Belgrád. 21. Operaház közvetítés. — Milano. 21.30. Verdi „Rigoletto“ című operájának közvetítése. — Wien. 21.05. Delibes: „Lakmé“ című operájának előadása. — Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. — 13.05. A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 18.50. A m. kir. Operaház tagjaiból alakított zenekar hangversenye. 21.15. Szimfonielőadás. 23.15. Cigányzene.

A szerkesztésért felelősen
SALGÓ HENRIK
felel.

Az Aradi Közlöny

apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,
Dohánytőzsde volt Deák Ferenc-u. 15. (Oppenheimer-ház.)

Karácsonyi-trafik volt Weitzer János-ucca.
Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.
Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnapi számában feltétlenül meg fog jelenni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 8 Lej. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa. Csak válaszbélveggel ellátott kérdézközlésre válaszolunk. Ajánlatok feligaz levelek továbbítására megfelelő postabérlővel csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LEVELEZÉS.

EN is vétek. Miattad. Itthon szeretném elmondani büncímét exv. rokonléleknek. 4959

HÁZASSÁG.

SEBESTYÉN IMRE törvénytelen bejegyzett házasságközvetítő irodája: Budapest, Király-ucca 51. diszkrétén és eredményesen közvetít házasságokat.

FÉRJHEZMENNE árvalány négy milliárd lejt vagyonnal (felelősségen készpénz) Címét, fényképét elküldi: Sebestyén Irodája Budapest, Király-ucca 51.

ALKALMAZÁS.

NAGYOBB KIFUTÓ LEÁNY, ki kiszolgálásban is szeretne dolgozni, azonnal felvételt Salgóné bizományi üzlet Str. Horia 2. Széchenyi-ucca Neuman-palota 1000

SZOBALÉNY ajánlkozik esetleg két-táncos családhoz mindenesnek. — Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4963

PAPIRSZAKMÁBAN gyakorlati bíró kiszolgáló kisasszony alkalmazást nyert Kerpel Izsónál. 28

DÉLUTÁNI alkalmazást keres periekt román fiatalember. Címeket az Aradi Közlöny kiadóiba kér. 4967

Ondolálni és manikűrözni tudó

leány

állást keres, vidékre is megy. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóiba kér. 4962

LAKÁS.

KÜLÖNBEJÁRATU, diszkrét, elegánsan bútorozott szobát keresek a belvárosban. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 1234

VOLT Sarló-ucca 37 sz. alatt szép 2-1 szobás lakások kiadók. 4960

KÉT szolid életű tisztviselő részére bútorozott szoba kiadó a Radnai-uton. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4964

VÉTELESELADÁS.

IRÓASZTALT modernet, kevésbé használtat megvételre keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadóiba kérek.

FOGÁSZATI SZÉK kerestetik megvételre. Liceul Moise Nicoara. 4956

ELADÓK kitűnő állapotban levő 4x3 keleti figurális Tebris perzsa szőnyeg, intarziás antik empir szalon könyvszekrény, komódok, varróasztalok, órák, börgarnijura, Biedermeyer szalonnok, réz-ágy, ebédlő, szalon berendezések, kredenck, asztalok, fotelok, goblein-képek, festmények, tükrök, perzsabunda, antik sálak, szőnyegek, bőröndök, cisztaígyak, stb. Salgóné bizományi üzlete, Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

OLCSÓN ELADÓ üzemkéses masszív 6 hengeres STEYR autó 6-7 üléses, 70000 lejtért 3 régi 2 vadonatúj kővel. Kész pénzfizetésnél 10% árengedmény. Közvetítőket díjazok. Rostás Sándor Chisneucris. 4968

MEGBIZÓIM RÉSZÉRE KERESK Biedermayer ebédlőkredencet, régi olasz és holland festményeket fára vagy vászonra festve, régi brokát misemondóruhákat, signált elefáncsont miniatűröket, márkás porcellánokat, antik poharakat, zenélő órákat, szőnyegeket, antik szalonokat, stb. Salgóné bizományi üzlete, Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPANT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 1151

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. — Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 1454

MACULATURA PAPIR 5 kilogramos csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

OKTATÁS.

KLAVIERLEHRERIN unterrichtet mit 300 monatlich Kleine und Grosse Kinder. Adresse in Annonzenbüro Rudolf Mosse.

NÉMETET és franciát nagyon olcsón tanítok. Str. Unirei 1 (Fábián G. ucca.) 4727

ELLÁTÁS.

KÉT iskolás gyermek vagy két nő teljes ellátást nyerhet. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4957

INGATLAN.

KIVÁNDORLÁS miatt volt Uj-uccában 850 négyzetméteres telek eladó. Cím Gyár-ucca 8. 4942

ÜZLETEK.

DUSAN felszerelt előnyomda üzletbe-
rendezéssel együtt családi okok miatt
eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában. 4801

Iskola öltönyök

javitását és készítését leg-
olcsóbban vállalják:

Kirch és Gheorghe

speciális katonaszabók
Str. Bucur (Ötvös-ucca) 7. 4906

Mezőgazdák!

„Máv.“ gyártmányú acélkeretes, go-
lyócsapágyas cséplőgépek, „Hano-
mág“ gyártmányú 28/32 lóerős trakto-
rok, „Massey-Harris“ gyártmányú mo-
torok és aratógépek, fűkaszálók és
tárcsás boronák, „Unicum-Drill“ vető-
gépek, kisebb gazdasági gépek, ke-
rőképek és varrógépek, előnyös fize-
tési feltételek mellett kaphatók:

Ernest Lusztig Ernőnél,

az „Industria“ kereskedelmi Reszvénytársaság képviselőjénél Aradon, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) No. 41.

Földbirtokra, házakra

16-18%-os bankkölcsönöket
azonnal folyósítat

KISS LAJOS „URANUL“

irodája, városházával szemben,
Bulev. Reg. Ferdinand 1. 4965

TEKINTSE MEG

SALGÓNÉ, STR. HORIA
(Széchenyi-ucca) 1. szám alatt levő
dusan felszerelt bizományi üzletét.

FORD

teherautó jó állapotban, 4 uj és
egy ócska gummival, 40.000 lejt t.
FIAT hét üléses, teljesen jó álla-
potban, 6 uj gummival, Bosch vi-
lágítás, nyitott és csukott üvege-
zett karosszériával, 70.000 lejt
eladó. 4608

WAGNER, Pancsota.

VIZUMOK követségeknél
Utlevélhosszabítások, C.F.R. bírlatok

!! **Künstler-vizumiroda** !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy meg-
bizást pontosan elintézt.